

แนวทางปฏิบัติ เรื่อง การนับระยะเวลา
การใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง
ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม



โดย กลุ่มคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ
กองกฎหมาย
กรมอนามัย

คำนำ

กฎหมายเป็นระเบียบ หรือ ข้อบังคับที่ถูกรตราขึ้นโดยฝ่ายผู้มีอำนาจในรัฐ เพื่อใช้บังคับแก่ประชาชนในสังคมให้ปฏิบัติตามเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อย ซึ่งในปัจจุบันพบว่า ประชาชนมีการเข้าถึงกฎหมายได้ไม่เท่าเทียมกัน อาจเนื่องมาจากปัจจัยหลายๆ อย่าง เช่น ความรู้ ความสนใจ ความตระหนัก เทคโนโลยี และความเหลื่อมล้ำทางสังคม เป็นต้น ซึ่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ :เป็นกฎหมายที่กระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยท้องถิ่นสามารถออกกฎหมายเพื่อใช้คุ้มครองประชาชนในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบให้อยู่ในสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพ และให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่น ในการควบคุมดูแลโดยการออกคำสั่งให้แก้ไขปรับปรุง การอนุญาตหรือไม่อนุญาต การสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต อันเนื่องมาจากผลกระทบเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลมูลฝอย สุขลักษณะของอาคาร เหตุรำคาญ การเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ การประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ การประกอบกิจการตลาด การประกอบกิจการสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหาร การจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ ทั้งนี้ โดยมีเจ้าพนักงานสาธารณสุข ให้การสนับสนุนทางด้านวิชาการ และให้คำแนะนำในการวินิจฉัย สั่งการหรือออกคำสั่งทางปกครอง ซึ่งการออกคำสั่งทางปกครองของเจ้าพนักงานท้องถิ่น เป็นเรื่องสำคัญมากสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ ที่จะต้องปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วน โดยเจ้าหน้าที่ผู้ไม่มีพื้นฐานความรู้ด้านกฎหมายจะมีปัญหาในการปฏิบัติงานเป็นจำนวนมาก แต่ในทางปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ทุกคนต้องมีความรู้ความเข้าใจ สามารถชี้แจง แนะนำผู้รับคำสั่งทางปกครองให้รู้ และเข้าใจได้ง่าย เพื่อให้ผู้รับคำสั่งรู้ถึงสิทธิ หน้าที่ และกำหนดระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง ทำให้เกิดความเป็นธรรม ไม่เสียเวลาและค่าใช้จ่าย

กองกฎหมาย กรมอนามัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า แนวทางการนี้ระยะเวลาการใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ประกอบ และประชาชนทั่วไป

คณะผู้จัดทำ

กลุ่มคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ

กองกฎหมาย กรมอนามัย

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ หลักการและเหตุผล	๑
บทที่ ๒	
๒.๑ นิยามและความหมาย	๒
๒.๒ แผนผังแสดงขั้นตอนการดำเนินการ (Flow Chart)	๓-๗
บทที่ ๓ การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง	๘
๓.๑ หลักเกณฑ์การแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครอง	๘
๓.๒ กรณีที่ต้องแจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการอุทธรณ์	๙
๓.๓ การยื่นอุทธรณ์	๑๐
๓.๔ ระยะเวลาอุทธรณ์	๑๐
๓.๕ การนับระยะเวลาการใช้สิทธิอุทธรณ์	๑๐
๓.๖ การขยายระยะเวลา	๑๑
๓.๗ วันที่อุทธรณ์มีผล	๑๑
๓.๘ ตัวอย่างการนับระยะเวลาอุทธรณ์	๑๒-๑๓
บทที่ ๔ ผลการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ ๓ ปี ย้อนหลัง	๑๔-๑๕
บทที่ ๕ สรุปผล	๑๖
แหล่งอ้างอิง	๑๗

บทที่ ๑

หลักการและเหตุผล

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นกฎหมายที่มีเจตนารมณ์ในการป้องกันการกระทำที่ก่อให้เกิดหรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพและสภาวะความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนเพื่อมุ่งเน้นให้เกิดการจัดการทางด้านสุขลักษณะและการอนามัยสิ่งแวดล้อม โดยบทบัญญัติของกฎหมายมีข้อบัญญัติที่ใช้ควบคุมกิจกรรมและการกระทำต่างๆ ครอบคลุมตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน ตลอดจนการประกอบกิจการลักษณะต่างๆ ทั้งที่ทำในลักษณะที่เป็นการค้าและไม่เป็นการค้าเพื่อคุ้มครองสุขภาพและสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมของประชาชน กฎหมายฉบับนี้ใช้หลักการกระจายอำนาจให้แก่ราชการส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บังคับใช้กฎหมายโดยตรง มีอำนาจออกข้อบัญญัติของท้องถิ่นในเรื่องต่างๆ เพื่อใช้บังคับในเขตท้องถิ่นของตน และให้อำนาจเจ้าพนักงานท้องถิ่นเป็นผู้พิจารณาอนุญาต ตรวจสอบ ควบคุมดูแล รวมถึงดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้บรรลุเจตนารมณ์และเป็นไปตามขอบเขตของกฎหมาย โดยมีเจ้าพนักงานสาธารณสุข เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในการวินิจฉัย สั่งการหรือการออกคำสั่ง จึงอาจกล่าวได้ว่าพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นกฎหมายที่ใกล้ชิดกับความเป็นอยู่การดำรงชีวิตประจำวัน สุขภาวะและสิ่งแวดล้อมของประชาชนมากที่สุด และในพระราชบัญญัติฉบับนี้ยังกำหนดให้ผู้รับคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ได้อีกด้วย ทำให้กรมอนามัยมีบทบาทหนึ่งคือการรวบรวมข้อเท็จจริง พร้อมเสนอความเห็นเพื่อประกอบการวินิจฉัยคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์อีกด้วย ซึ่งตามมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดกรณีที่ได้รับคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวไม่พอใจคำสั่ง สามารถใช้สิทธิยื่นอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ได้ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ทราบคำสั่ง

จากการดำเนินงานของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ในการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ ย้อนหลัง ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖) พบว่า ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ รับเรื่องอุทธรณ์ จำนวน ๙๗ เรื่อง ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ รับเรื่องอุทธรณ์ จำนวน ๙๓ เรื่อง และปี พ.ศ. ๒๕๖๖ รับเรื่องอุทธรณ์ จำนวน ๑๕๓ เรื่อง รวมเรื่องที่ได้รับอุทธรณ์ จำนวน ๓๔๓ เรื่อง คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ มีมติไม่รับอุทธรณ์คำสั่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นเนื่องจากผู้อุทธรณ์ยื่นอุทธรณ์คำสั่งเกินระยะเวลา ไม่เป็นไปตามมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนด รวมทั้งสิ้นจำนวน ๖ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๑.๗๔ มากที่สุดคือ ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๔ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๑.๑๖ รองลงมาคือปี พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๒ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๘ และปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ไม่มีอุทธรณ์คำสั่งที่ยื่นเกินระยะเวลา

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างแนวทางปฏิบัติการนักระยะเวลาการใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

เป้าหมาย

ประชาชน ผู้ประกอบการ และเจ้าหน้าที่ที่เข้ารับการปฏิบัติหน้าที่ใหม่ในหน่วยงาน

บทที่ ๒

นิยามและความหมาย

คำสั่งทางปกครอง หมายความว่า

(๑) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคล ในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็น การถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ

(๒) การอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

เจ้าพนักงานท้องถิ่น (จพล.) หมายถึง นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดสำหรับในเขตองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดนายกเทศมนตรีสำหรับในเขตเทศบาล นายกองค้การบริหารส่วนตำบลสำหรับในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบล ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครสำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยาสำหรับในเขตเมืองพัทยา ผู้บริหารองค์รปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น สำหรับในเขตองค์รปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

เจ้าพนักงานสาธารณสุข (จพส.) หมายถึง เจ้าพนักงานซึ่งได้รับแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวง สาธารณสุขให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ และได้ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุขแต่งตั้งเจ้าพนักงานสาธารณสุข

ผู้อุทธรณ์หรือผู้รับคำสั่ง หมายถึง ผู้ที่ยื่นคำร้องคัดค้านคำสั่งหรือคำวินิจฉัยของพนักงานเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ต้องทำเป็นหนังสือยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ภายในสามสิบวัน นับแต่วันทราบคำสั่ง

คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ มีหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งตามมาตรา ๖๖ มีหนังสือ เรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ หรือสั่งให้บุคคลดังกล่าวส่งเอกสารหรือหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง และสอบถาม ข้อเท็จจริงหรือการกระทำใดๆเท่าที่จำเป็น เพื่อประกอบการพิจารณา ในการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ต้องให้แล้วเสร็จ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รับอุทธรณ์ และแจ้งคำวินิจฉัยพร้อมด้วยเหตุผลเป็นหนังสือไปยังผู้อุทธรณ์ และเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานสาธารณสุขแล้วแต่กรณี

^๑มาตรา ๕ “แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง” หมายความว่า การเตรียมการและการดำเนินการ ของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครองหรือกฎ และรวมถึงการดำเนินการใด ๆ ในทางปกครอง ตามพระราชบัญญัตินี้”

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Procedure)

ผังกระบวนการ

ลำดับที่	ผังกระบวนการ	ระยะเวลา	จุดควบคุม	ผู้รับผิดชอบ
๑.		-	-	-
๒.	Intervention 	๑ วัน	-	กลุ่มอำนาจการ
๓.	Intervention 	๑ วัน	-	เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล
๔.	Intervention 	½ วัน	-	เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล
๕.	Assessment 	½ วัน	-	หัวหน้ากลุ่มคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ
๖.	Assessment 	๒ วัน	-	นิติกร เจ้าของสำนวน

ลำดับที่	ผังกระบวนการ	ระยะเวลา	จุดควบคุม	ผู้รับผิดชอบ
๗.	<p>Advocate</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;"> จัดทำหนังสือให้ทำคำชี้แจง 3 ฝ่าย ผู้อุทธรณ์, เจ้าพนักงานท้องถิ่น, ศูนย์อนามัย/สสม. </div>	๕ วัน	-	นิติกร เจ้าของสำนวน
๘.	<p>Intervention</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;"> ส่งหนังสือให้ทำคำชี้แจงแก่ ผู้อุทธรณ์, เจ้าพนักงานท้องถิ่น, ศูนย์อนามัย/สสม. </div>	๑ วัน	-	กลุ่มอำนวยการ
๙.	<p>Advocate</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;"> ประสานติดตาม รวบรวมข้อเท็จจริง/พยานหลักฐาน </div>	๑๐ วัน	ติดตามก่อนถึงกำหนด ประชุมคณะอนุกรรมการ พิจารณาอุทธรณ์ล่วงหน้า ๑ สัปดาห์ ผ่านช่องทางต่างๆ	นิติกร เจ้าของสำนวน
๑๐.	<p>Assessment</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;"> วิเคราะห์และสังเคราะห์ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย </div>	๓ วัน	- ทำ Check List - ขอข้อมูลเพิ่มเติม	นิติกร เจ้าของสำนวน
๑๑.	<p>Intervention</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;"> จัดทำข้อเสนอ (One Page) ต่อคณะอนุกรรมการ พิจารณาอุทธรณ์ </div>	๑ วัน	-	นิติกร เจ้าของสำนวน
๑๒.	<p>Intervention</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;"> พิจารณาให้ ความเห็นต่อข้อเสนอ รวมถึงข้อกฎหมาย ข้อเท็จจริง และ พยานหลักฐานต่าง ๆ </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> ครบถ้วน/ชัดเจน </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> ไม่ครบถ้วน / ชัดเจน </div> </div> <div style="text-align: center; margin-top: 10px;"> 9. </div>	๑/๒ วัน		เจ้าหน้าที่ กลุ่มคุ้มครอง และพิทักษ์สิทธิ

ลำดับที่	ผังกระบวนการ	ระยะเวลา	จุดควบคุม	ผู้รับผิดชอบ
๑๓.	<p>Management</p> <p>↓</p> <p>ประสานงาน/เตรียมการ/จัดทำ เอกสาร/เชิญประชุม คณะอนุกรรมการพิจารณาอุทธรณ์</p> <p>↓</p>	๖ วัน	-	เจ้าหน้าที่ กลุ่มคุ้มครอง และพิทักษ์สิทธิ์
๑๔.	<p>Management</p> <p>↓</p> <p>จัดประชุม คณะอนุกรรมการพิจารณาอุทธรณ์</p> <p>↓</p>	๑ วัน	ประสานงาน คณะอนุกรรมการฯ	เจ้าหน้าที่ กลุ่มคุ้มครอง และพิทักษ์สิทธิ์
๑๕.	<p>Assessment</p> <p>↓</p> <p>สรุปประเด็น การประชุม</p> <p>↓</p> <p>2 วัน</p> <p>↓</p> <p>ข้อเท็จจริง/ พยานหลักฐาน ไม่เพียงพอ</p> <p>↓</p> <p>ประสานงาน/แสวงหา ข้อเท็จจริง/พยานหลักฐาน เพิ่มเติม</p> <p>↓</p> <p>ข้อเท็จจริง เพียงพอ</p> <p>↓</p>	2 วัน	-	นิติกร เจ้าของสำนวน
๑๖.	<p>Intervention</p> <p>↓</p> <p>จัดทำรายงานการประชุม คณะอนุกรรมการพิจารณาอุทธรณ์</p> <p>↓</p>	๒ วัน	-	หัวหน้ากลุ่ม คุ้มครองและ พิทักษ์สิทธิ์
๑๗.	<p>Assessment</p> <p>↓</p> <p>จัดทำข้อเสนอ (One Page) คำสั่ง /คำวินิจฉัยอุทธรณ์</p> <p>↓</p>	๓ วัน	-	นิติกร เจ้าของสำนวน



ลำดับที่	ผังกระบวนการ	ระยะเวลา	จุดควบคุม	ผู้รับผิดชอบ
๑๘.	Advocate 	๒ วัน	-	เจ้าหน้าที่ กลุ่มคุ้มครอง และพิทักษ์สิทธิ
๑๙.	Management 	๑ วัน	ประสานงาน คณะกรรมการฯ	เจ้าหน้าที่ กลุ่มคุ้มครอง และพิทักษ์สิทธิ
๒๐.	Assessment 	๒ วัน	-	นิติกร เจ้าของสำนวน
๒๑.	Intervention 	๒ วัน	-	หัวหน้ากลุ่ม คุ้มครองและ พิทักษ์สิทธิ
๒๒.	Intervention 	๓ วัน	-	นิติกร เจ้าของสำนวน

ลำดับที่	ผังกระบวนการ	ระยะเวลา	จุดควบคุม	ผู้รับผิดชอบ
๒๓.	Management <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 10px auto;"> จัดทำหนังสือคำสั่ง/เสนอลงนาม คำสั่ง/คำวินิจฉัย คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ </div>	๕ วัน	-	นิติกร เจ้าของสำนวน
๒๔.	Advocate <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 10px auto;"> แจ้งผลการพิจารณาวินิจฉัย ให้ผู้อุทธรณ์และเจ้าพนักงาน ท้องถิ่นทราบ </div>	๓ วัน	-	นิติกร เจ้าของสำนวน
๒๕.	intervention <div style="border: 1px solid black; border-radius: 50%; padding: 10px; width: fit-content; margin: 10px auto;"> จัดเก็บข้อมูลในระบบฐานข้อมูล เรื่องอุทธรณ์ และสแกนไฟล์เพื่อจัดเก็บ ในระบบข้อมูลคอมพิวเตอร์ </div>	๑ วัน	-	- เจ้าหน้าที่ บันทึกข้อมูล - นิติกรเจ้าของ สำนวน
	รวมสิ้นสุดกระบวนการ	๕๙ วัน		

บทที่ ๓

การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง

เป็นกระบวนการควบคุมตรวจสอบคำสั่งทางปกครองภายในหน่วยงานฝ่ายปกครองซึ่งผู้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ มีอำนาจในการตรวจสอบทั้งความชอบด้วยกฎหมายและความเหมาะสมในเนื้อหาของคำสั่ง ตลอดจนอำนาจของเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครอง โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

ประการแรก ในแง่ของประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากคำสั่งการอุทธรณ์นั้นเป็นมาตรการเยียวยาทางปกครองอย่างหนึ่งที่มีขึ้นเพื่อประโยชน์ของประชาชนในกรณีที่ไม่พอใจต่อคำสั่งทางปกครอง จึงได้อุทธรณ์เพื่อให้เพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งทางปกครองดังกล่าว

ประการที่สอง ในแง่ของฝ่ายปกครอง การเปิดโอกาสให้อุทธรณ์คำสั่งทางปกครองนั้นก็เพื่อให้ฝ่ายปกครองมีโอกาสรับรู้ และแก้ไขการสั่งการที่ผิดพลาดหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วยตนเอง การอุทธรณ์จึงเป็นมาตรการในการตรวจสอบและแก้ไขความบกพร่องหรือผิดพลาดของฝ่ายปกครองเพื่อให้การบริหารงานของรัฐมีประสิทธิภาพ

ประการที่สาม ในแง่ของการดำเนินคดีในศาล การเปิดโอกาสให้อุทธรณ์นั้นเพื่อให้คดีที่ขึ้นสู่องค์การวินิจฉัยคดีปกครองมีลักษณะข้อพิพาทบางเรื่องอาจจะบังลงในชั้นอุทธรณ์ การอุทธรณ์จึงเป็นมาตรการอย่างหนึ่งในการบริหารงานยุติธรรมทางปกครองที่ดี

หลักเกณฑ์การแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครอง

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๕ “คำสั่งทางปกครอง” หมายความว่า

(๑) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่จะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ

(๒) การอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวงให้เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองปฏิบัติให้ครบถ้วนถูกต้องตามข้อกำหนดที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๔๐^๒ คำสั่งทางปกครองที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งต่อไปได้ให้ระบุกรณีที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้ง การยื่นคำอุทธรณ์หรือคำโต้แย้ง และระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งดังกล่าวไว้ด้วย ในกรณี

² มาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม บัญญัติว่า “คำสั่งทางปกครองที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งต่อไปได้ให้ระบุกรณีที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้ง การยื่นคำอุทธรณ์หรือคำโต้แย้งและระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งดังกล่าวไว้ด้วย

ที่เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองมิได้แจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งไว้ในคำสั่งและไม่มี การแจ้งการใช้สิทธิในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งใหม่ในภายหลัง ระยะเวลาในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งจะขยายออกไป เป็นหนึ่งปีตามมาตรา ๔๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

การแจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการใช้สิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองแก่คู่กรณีเป็นเรื่องที่ มีความสำคัญเพราะเป็นการคุ้มครองสิทธิของคู่กรณีผู้รับคำสั่ง เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองต้องปฏิบัติ ให้ถูกต้อง ครบถ้วน ตามข้อกำหนดที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนี้

๑.รายละเอียดในการแจ้งสิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครอง

(๑) ระบุกรณีที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งไว้ในคำสั่งในกรณีเป็นคำสั่งทางปกครองที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้ง ต่อไปได้

(๒) ระบุการยื่นอุทธรณ์หรือข้อโต้แย้ง ประกอบด้วย บุคคลผู้รับอุทธรณ์หรือข้อโต้แย้ง สถานที่ยื่นอุทธรณ์ หรือข้อโต้แย้ง เงื่อนไขอันเป็นสาระสำคัญในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งในกรณีที่กฎหมายกำหนดไว้

(๓) ระบุระยะเวลาสำหรับการยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้ง

ตัวอย่างเช่น ใช้ข้อความว่า “ถ้าหากท่านประสงค์จะอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งนี้ ให้ยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่ง ดังกล่าวต่อ.....(๑).....ภายใน....(๒).... วัน นับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่งนี้”

กรณีตัวอย่าง ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข “ถ้าท่านประสงค์จะอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งนี้ ให้ยื่นอุทธรณ์ หรือโต้แย้งคำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ภายในสามสิบวัน นับแต่วันทราบคำสั่ง”

หมายเหตุ (๑) ให้ระบุ บุคคล คณะบุคคล หรือเจ้าหน้าที่ผู้รับอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง

(๒) ให้ระบุระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์

กรณีที่ต้องแจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองที่ทำเป็นหนังสือ อาจแยกเป็นกรณีดังนี้

(ก) ในกรณีมีกฎหมายเฉพาะเรื่องกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองไว้ เช่น การยื่นอุทธรณ์ ตามมาตรา ๖๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้ระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งเริ่มนับใหม่ตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งหลักเกณฑ์ตามวรรคหนึ่ง แต่ถ้าไม่มีการแจ้งใหม่และระยะเวลาดังกล่าวมีระยะเวลาสั้นกว่าหนึ่งปีให้ขยายเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งทางปกครอง”

3 มาตรา ๖๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม บัญญัติว่า “ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีคำสั่ง ตามมาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๘ วรรคห้า มาตรา ๕๒ หรือมาตรา ๖๕ วรรคสอง หรือมีคำสั่งในเรื่องการไม่ออกใบอนุญาต หรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาตตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

(ข) ในกรณีไม่มีกฎหมายเฉพาะเรื่องกำหนดระยะเวลาในการใช้สิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งไว้ ให้เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งแจ้งให้ผู้รับคำสั่งยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งต่อเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

(ค) กรณีคำสั่งทางปกครองที่ไม่อยู่ในบังคับที่ต้องแจ้งให้คู่กรณีทราบถึงการใช้อุทธรณ์หรือโต้แย้ง ตามมาตรา ๔๐

การยื่นอุทธรณ์คำสั่งตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ผู้ที่ได้รับคำสั่งตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีสิทธิอุทธรณ์ ตามมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน ต้องทำเป็นหนังสือยื่นต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ภายใน สามสิบวัน นับแต่วันทราบคำสั่ง ส่วนบุคคลอื่นที่ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากคำสั่งทางปกครอง แต่ไม่อยู่ในฐานะ “คู่กรณี” ที่ได้รับแจ้งคำสั่งทางปกครองย่อมไม่ต้องอุทธรณ์

ระยะเวลาอุทธรณ์

มาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม แบ่งระยะเวลา การอุทธรณ์เป็น ๒ กรณี ดังนี้

๑) กรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกในคำสั่งทางปกครองที่ระบุไว้ตามมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติ การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม คือคำสั่งตามมาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๘ วรรคห้า มาตรา ๕๒ หรือมาตรา ๖๕ วรรคสอง หรือมีคำสั่ง ในเรื่องการไม่ออกใบอนุญาต หรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาตตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือในกรณีที่ เจ้าพนักงานสาธารณสุขมีคำสั่งตามมาตรา ๔๖ วรรคสอง ถ้าผู้รับคำสั่งไม่พอใจคำสั่งดังกล่าว ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง

๒) กรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่แจ้งสิทธิการอุทธรณ์หรือแจ้งสิทธิการอุทธรณ์ไม่ถูกต้องตามมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวระยะเวลาแห่งสิทธิอุทธรณ์จะขยายเป็นหนึ่งปี เนื่องจากระยะเวลาการใช้สิทธิอุทธรณ์ ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม สั้นกว่าหนึ่งปี ทั้งนี้ในการปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

การนับระยะเวลาการใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ต้องทำเป็นหนังสือ อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง โดยคำสั่งทางปกครองจะต้อง จดแจ้งสิทธิอุทธรณ์โดยระบุกรณีที่อยู่อาศัย การยื่นอุทธรณ์ และระยะเวลาอุทธรณ์ จึงจะมีผลให้เริ่มนับ ระยะเวลาอุทธรณ์ได้เมื่อคู่กรณีได้รับแจ้งคำสั่งทางปกครองที่มีการจดแจ้งสิทธิอุทธรณ์ไว้โดยถูกต้องแล้ว ระยะเวลา

หรือในกรณีที่เจ้าพนักงานสาธารณสุขมีคำสั่งตามมาตรา ๔๖ วรรคสอง ถ้าผู้รับคำสั่งไม่พอใจคำสั่งดังกล่าว ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อ คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ภายในสามสิบวัน นับแต่วันทราบคำสั่ง”

อุทธรณ์จะเริ่มนับโดยไม่นับวันแรกเพราะไม่เต็มวัน ในทางปฏิบัติจึงเริ่มนับวันถัดจากวันที่ได้รับแจ้งคำสั่งเป็นวันที่หนึ่งของระยะเวลาอุทธรณ์ เช่น คู่กรณีได้รับแจ้งคำสั่งเมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๗ จึงต้องนับวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๗ เป็นวันที่หนึ่งของระยะเวลาอุทธรณ์สามสิบวัน วันสุดท้ายของการใช้สิทธิอุทธรณ์จึงได้แก่วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ และกรณีในวันสุดท้ายของระยะเวลาอุทธรณ์เป็นวันหยุดต้องถือว่าระยะเวลาสิ้นสุดในวันทำงานถัดจากวันหยุดตามที่กำหนด ในมาตรา ๖๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เช่น คู่กรณีต้องยื่นอุทธรณ์คำสั่งภายในวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๗ แต่ปรากฏว่าวันที่ ๔ - ๖ พฤษภาคม ๒๕๖๗ เป็นวันหยุดราชการ จึงต้องถือว่าระยะเวลาอุทธรณ์สิ้นสุดในวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ซึ่งเป็นวันทำงานถัดจากวันหยุดทั้งนี้ พึงเข้าใจให้เป็นที่ชัดเจนว่าหลักเรื่องวันหยุดไม่ใช้กับการเริ่มนับระยะเวลาอุทธรณ์ในกรณีในวันถัดจากวันได้รับแจ้งคำสั่งเป็นวันหยุด เช่น วันที่ ๙ - ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗ เป็นวันหยุดราชการ และคู่กรณีได้รับแจ้งคำสั่งในวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ย่อมต้องนับวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ซึ่งเป็นวันถัดไปเป็นวันที่รู้สิทธิอุทธรณ์ และเริ่มนับระยะเวลาอุทธรณ์ แม้ว่าวันดังกล่าวจะเป็นวันหยุด มิใช่ถือว่าวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ซึ่งเป็นวันทำงานถัดจากวันหยุดเป็นวันเริ่มนับระยะเวลาอุทธรณ์

การขยายระยะเวลา

ระยะเวลาอุทธรณ์สิบห้าวันที่กฎหมายกำหนดไว้อาจมีการขยายออกไปได้โดยผลของกฎหมายตามมาตรา ๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่กำหนดว่า กรณีที่เจ้าหน้าที่มิได้จัดแจ้งสิทธิอุทธรณ์โดยถูกต้องตามหลักเกณฑ์ในวรรคหนึ่ง และไม่มีแจ้งคำสั่งใหม่พร้อมสิทธิอุทธรณ์และระยะเวลาอุทธรณ์สั้นกว่าหนึ่งปีให้ขยายเป็นหนึ่งปี นับแต่วันที่ได้รับคำสั่งทางปกครอง โดยกรณีที่เจ้าหน้าที่แจ้งคำสั่งทางปกครองใหม่แต่แจ้งไม่ถูกต้อง เช่น แจ้งสำเนาคำสั่งที่ลงนามโดยผู้ไม่มีอำนาจตามกฎหมาย ย่อมถือว่าไม่ใช่การแจ้งคำสั่งใหม่พร้อมสิทธิอุทธรณ์โดยถูกต้อง ระยะเวลาอุทธรณ์ย่อมขยายเป็นหนึ่งปีเช่นกันดังนี้ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองจึงควรใส่ใจกับการจัดแจ้งสิทธิอุทธรณ์ในคำสั่งทางปกครอง เพราะหากไม่จัดแจ้งหรือจัดแจ้งไม่ถูกต้อง ระยะเวลาอุทธรณ์จะขยายเป็นหนึ่งปี ซึ่งจะกระทบต่อความมั่นคงแน่นอนของสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายของผู้เกี่ยวข้องอย่างมาก

วันที่อุทธรณ์มีผล

การพิจารณาว่าคู่กรณีได้ยื่นอุทธรณ์ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ ในเบื้องต้นอาจต้องพิจารณาก่อนว่า การยื่นอุทธรณ์มีผลเมื่อใด หากคู่กรณีไปยื่นหนังสืออุทธรณ์ที่หน่วยงานราชการอื่นๆ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เป็นต้น และหน่วยงานนั้นๆ ได้รับหนังสือโดยหน่วยงานลงทะเบียนรับหนังสืออุทธรณ์ไว้ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖ จึงถือได้ว่าคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ได้รับหนังสืออุทธรณ์นั้นแล้ว เป็นวันที่อุทธรณ์มีผล แต่ถ้าคู่กรณีส่งหนังสืออุทธรณ์ทางไปรษณีย์ให้ถือวันที่ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ได้รับหนังสืออุทธรณ์ (ที่ประชุมใหญ่ศาลปกครองสูงสุด ที่ ๑๖/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๕)

ตัวอย่างการนับระยะเวลาการใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งเจ้าพนักงานท้องถิ่น

กรณีที่ผู้อุทธรณ์ยื่นใช้สิทธิอุทธรณ์เป็นระยะเวลาที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖๖

เจ้าพนักงานท้องถิ่น(นายกเทศมนตรี / นายกองค้การบริหารส่วนตำบล หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ให้ปฏิบัติราชการแทน) มีคำสั่งเป็นหนังสือ ที่ นท ๗๕๑๐/๒๘ ลงวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๗ โดยใช้อำนาจตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม สั่งให้หยุดเป็นการชั่วคราวทันที นาย ก. รับทราบคำสั่งทางไปรษณีย์ตอบรับเมื่อวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๗ โดยนาย ก. เป็นผู้เซ็นรับเอกสารไว้เอง ส่งหนังสือยื่นอุทธรณ์คำสั่งถึงคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ โดยกรมอนามัยลงรับหนังสืออุทธรณ์ดังกล่าวไว้เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๗ การนับระยะเวลากว่านาย ก. ใช้สิทธิเป็นไปตามมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือไม่นั้นต้องเริ่มนับวันถัดจากวันที่ นาย ก.รับทราบคำสั่ง คือวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๗ ถึงวันที่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์โดยกรมอนามัยได้รับหนังสืออุทธรณ์ คือวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๗ เมื่อตรวจสอบแล้วพบว่า นาย ก. ใช้สิทธิ ยื่นอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองภายในระยะเวลา ๓๐ วันนับแต่วันทราบคำสั่งเป็นไปตามมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รายละเอียดตามตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ การยื่นใช้สิทธิของผู้อุทธรณ์ ที่อยู่ในกรอบกฎหมายกำหนด

เจ้าหน้าที่/ผู้อุทธรณ์/หน่วยงาน	กระทำการ	วันที่ดำเนินการ
เจ้าพนักงานท้องถิ่น	ออกคำสั่งโดยใช้อำนาจตามมาตรา ๔๕	๑ มกราคม ๒๕๖๗
ผู้อุทธรณ์	รับทราบคำสั่ง	๓ มกราคม ๒๕๖๗
คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ โดยกรมอนามัย	ได้รับหนังสืออุทธรณ์	๒๐ มกราคม ๒๕๖๗

(รายละเอียดการนับ เช่น เริ่มนับวันที่ ๔-๕-๖-๗-๘-๙-๑๐-๑๑-๑๒-๑๓-๑๔-๑๕-๑๖-๑๗-๑๘-๑๙-๒๐ แสดงว่าผู้อุทธรณ์ใช้ระยะเวลาในการยื่นใช้สิทธิ์เพียง ๑๗ วัน ซึ่งอยู่ในกรอบที่กฎหมายกำหนด)

กรณีที่ผู้อุทธรณ์ยื่นใช้สิทธิอุทธรณ์เกินกว่าระยะเวลาที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖๖

เจ้าพนักงานท้องถิ่น(นายกเทศมนตรี / นายกองค้การบริหารส่วนตำบล หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ให้ปฏิบัติราชการแทน) มีคำสั่งเป็นหนังสือ ที่ นท ๗๕๑๐/๒๘ ลงวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๗ โดยใช้อำนาจตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม สั่งให้หยุดเป็นการชั่วคราว นาย ก. รับทราบคำสั่งทางไปรษณีย์ตอบรับเมื่อวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๗ โดยนาย ก. เป็นผู้เซ็นรับเอกสารไว้เอง ส่งหนังสือยื่นอุทธรณ์คำสั่งถึงคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ โดยกรมอนามัยลงรับหนังสืออุทธรณ์เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ การนับระยะเวลากว่านาย ก. ใช้สิทธิเป็นไปตามมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือไม่นั้นต้องเริ่มนับวันถัดจากวันที่ นาย ก.รับทราบคำสั่ง คือวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๗ ถึงวันที่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์โดยกรมอนามัยได้รับหนังสืออุทธรณ์ คือวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ รายละเอียดตามตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ การยื่นใช้สิทธิของผู้อุทธรณ์ เกินกว่าระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

เจ้าหน้าที่/ผู้อุทธรณ์/หน่วยงาน	กระทำการ	วันที่ดำเนินการ
เจ้าพนักงานท้องถิ่น	ออกคำสั่งโดยใช้อำนาจตามมาตรา ๔๕	๑ มกราคม ๒๕๖๗
ผู้อุทธรณ์	รับทราบคำสั่ง	๓ มกราคม ๒๕๖๗
คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ โดยกรมอนามัย	ได้รับหนังสืออุทธรณ์	๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

(รายละเอียดการนับ เช่น เริ่มนับวันที่ ๔-๕-๖-๗-๘-๙-๑๐-๑๑-๑๒-๑๓-๑๔-๑๕-๑๖-๑๗-๑๘-๑๙-๒๐-๒๑-๒๒-๒๓-๒๔-๒๕-๒๖-๒๗-๒๘-๒๙-๑-๒-๓-๔-๕-๖-๗-๘ เมื่อนับวันจะพบว่าผู้อุทธรณ์ยื่นใช้สิทธิเกิน ๓๔ วัน ซึ่งเกินระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด)

บทที่ ๔

ผลการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ ๓ ปี ย้อนหลัง ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๔-๒๕๖๖

ตารางที่ ๑ แสดงผลการพิจารณาอุทธรณ์ไม่รับอุทธรณ์ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ จำนวน ๔ เรื่อง

ศูนย์อนามัยที่ รับผิดชอบ (อปท.)	ผลการ พิจารณา อุทธรณ์	มติการพิจารณา	ลักษณะ กิจการ/ กิจกรรม	ฐานอำนาจที่ใช้ ออกคำสั่ง (ระบุมตรา)	สาระสำคัญของ คำสั่ง
สถาบันพัฒนา สุขภาวะเขตเมือง (กทม.)	ไม่รับอุทธรณ์	ยื่นอุทธรณ์เกิน ระยะเวลาที่กฎหมาย กำหนด	เลี้ยงสุนัข	๒๘ ว.๑	ให้แก้ไข/ระงับ เหตุรำคาญ
ศูนย์อนามัยที่ ๕ (อบต.)	ไม่รับอุทธรณ์	ยื่นอุทธรณ์เกิน ระยะเวลาที่กฎหมาย กำหนด	ผลิตอาหารสัตว์	๔๕	ให้หยุดดำเนิน กิจการ
ศูนย์อนามัยที่ ๗ (ทม.)	ไม่รับอุทธรณ์	ยื่นอุทธรณ์เกิน ระยะเวลาที่กฎหมาย กำหนด	อาหาร เครื่องดื่ม น้ำดื่ม	๒๘ ว.๑	ให้แก้ไข/ระงับ เหตุรำคาญ
ศูนย์อนามัยที่ ๙ (ทต.)	ไม่รับอุทธรณ์	ยื่นอุทธรณ์เกิน ระยะเวลาที่กฎหมาย กำหนด	เลี้ยงสุนัข	๒๘	ให้แก้ไข/ระงับ เหตุรำคาญ

หมายเหตุ ปี ๒๕๖๔ รับเรื่องอุทธรณ์ จำนวน ๙๗ เรื่อง

ตารางที่ ๒ แสดงผลการพิจารณาอุทธรณ์กรณีไม่รับอุทธรณ์ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ จำนวน ๒ เรื่อง

ศูนย์อนามัย ที่รับผิดชอบ	ผลการพิจารณา อุทธรณ์	มติการพิจารณา	ลักษณะ กิจการ/ กิจกรรม	ฐานอำนาจที่ใช้ ออกคำสั่ง (ระบุ มาตรา)	สาระสำคัญของ คำสั่ง
ศูนย์อนามัยที่ ๑ (อบต.)	ไม่รับอุทธรณ์	ยื่นอุทธรณ์เกิน ระยะเวลาที่กฎหมาย กำหนด	เลี้ยงสุกร	ข้อ ๒๔ ว.๑ ,๓๗,๓๓ ว.๑ ข้อบัญญัติ อบต.๓	แจ้งให้หยุด ประกอบ กิจการ
สถาบันพัฒนา สุขภาวะเขตเมือง (กทม.)	ไม่รับอุทธรณ์	ยื่นอุทธรณ์เกิน ระยะเวลาที่กฎหมาย กำหนด	เสียงจากการจัด กิจกรรมภายใน อาคาร	๒๘ ว.๑	ให้ปรับปรุง แก้ไขเพื่อ ระงับเหตุ รำคาญ

หมายเหตุ ๑.ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ รับเรื่องอุทธรณ์ จำนวน ๙๓ เรื่อง และไม่มีกรณียื่นอุทธรณ์เกินระยะเวลา

๒.ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ รับเรื่องอุทธรณ์ จำนวน ๑๕๓ เรื่อง

จากข้อมูลสถานการณ์ การพิจารณาอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ย้อนหลัง ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖) จำนวน ๓๔๓ เรื่อง พบว่า คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ มีมติไม่รับอุทธรณ์คำสั่งเจ้าพนักงานท้องถิ่น เนื่องจากผู้อุทธรณ์ยื่นอุทธรณ์คำสั่งเกินระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด จำนวน ๖ เรื่อง มากที่สุดคือปี พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๔ เรื่อง รองลงมาคือ ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๒ เรื่อง ส่วนใหญ่เป็นคำสั่งในกรณีเหตุรำคาญจากการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพในสถานที่เอกชน ที่เกิดขึ้นในส่วนภูมิภาคโดยเฉพาะองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๔ แห่ง ที่มากที่สุดคือ องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๒ แห่ง เทศบาลเมือง จำนวน ๑ แห่ง เทศบาลตำบล จำนวน ๑ แห่ง และการปกครองของท้องถิ่นในรูปแบบพิเศษ คือ กรุงเทพมหานคร ๒ แห่ง โดยผู้ออกคำสั่งจะอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๘ จำนวน ๔ เรื่อง และมาตรา ๔๕ จำนวน ๑ เรื่อง และมาตรา ๒๔ ประกอบกับข้อบัญญัติองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๑ เรื่อง

บทที่ ๕

สรุปผลการดำเนินงาน

จากข้อมูลข้างต้น พบว่า การนับระยะเวลาการใช้สิทธิยื่นอุทธรณ์มีจำนวน ๖ เรื่อง จากเรื่องที่ได้รับทั้งหมด ๓๔๓ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๑.๗๔ ดูเหมือนจะเล็กน้อย แต่สำหรับประชาชนหรือผู้ประกอบการที่ต้องการใช้สิทธิยื่นอุทธรณ์นั้นมีความหมายมากทั้งในแง่การขอความเป็นธรรม เงินทอง เวลาที่สูญเสียไป และสภาวะจิตใจ ทำให้เข้าใจได้ว่าผู้อุทธรณ์ยังขาดความเข้าใจในการนับระยะเวลาการใช้สิทธิยื่นอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองทำให้ยื่นใช้สิทธิเกินระยะเวลาตามมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในแง่ของเจ้าหน้าที่ต้องแจ้งสิทธิให้ผู้อุทธรณ์ทราบซึ่งจะเป็นการสะท้อนถึงระบบการทำงานของผู้ออกคำสั่งทางปกครอง

แนวความคิด/ข้อเสนอ

เจ้าพนักงานท้องถิ่นต้องสร้างความรู้และความเข้าใจให้แก่ผู้อุทธรณ์โดยทำเป็นแผ่นพับแจก หรือ ทำเป็นแผนผังติดที่กลุ่มงาน หรือในการออกคำสั่งทุกครั้งต้องระบุให้ผู้อุทธรณ์ทราบทุกครั้งส่วนกลางโดยกรมอนามัยต้องเร่งสร้างความรู้ ความเข้าใจให้แก่ผู้ปฏิบัติในพื้นที่รวมถึงผู้บริหารขององค์กรนั้นด้วย โดยการเผยแพร่องค์ความรู้ตามช่องทางต่างๆ หรือจัดอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขในทุกๆ ปี

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

มีแนวทางปฏิบัติการนับระยะเวลาการใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และนำไปเผยแพร่หน้าเว็บไซต์หน่วยงาน

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

องค์ความรู้ในรูปแบบของแนวทางปฏิบัติการนับระยะเวลาการใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ จำนวน ๑ เรื่อง

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

๑. พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
๒. พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙
๓. ทะเบียนงานอุทธรณ์ การพิจารณาอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ปี พ.ศ. ๒๕๖๔-๒๕๖๖
๔. การอุทธรณ์ กรมโยธาธิการและผังเมือง ที่เว็บไซต์ <http://oldpvnweb.dpt.go.th>
๕. การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองโดยวิธีการส่งหนังสืออุทธรณ์ทางไปรษณีย์
โดย ศุภวัฒน์ สิงห์สูงงษ์ www.krisdika.go.th (มีนาคม ๒๕๖๖)